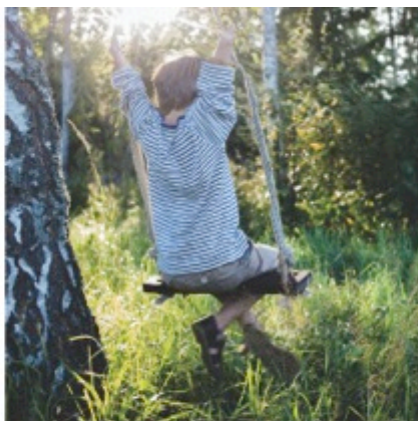

VILKA ÄR VI OCH VART ÄR VI PÅ VÄG?
En lokalekonomisk analys för

HÅLLNÄS

HÅLLNÄS
SOCKENRÅD

Den lokala ekonomin - grunden för en välmående bygd

Vi är många som vill att Hållnäs ska fortsätta att leva och utvecklas. Lokalekonomisk analys (LEA) är ett kartläggande verktyg som visar på de medvetna val lokalbefolkningen kan göra, för att skapa sysselsättning och lokal hållbar tillväxt.

En LEA är en faktabaserad analys, en objektiv bild av läget som lägger grunden för vilka insatser som kan göras för en framtida utveckling av bygden.

Som underlag för analysen har vi avgränsat ett område som motsvarar den tidigare Hållnäs socken. Skärplinge är en viktig plats för lokalekonomin i vår östliga del av Tierps kommun, men är inte med i den här analysen. Arbetet utfördes 2019-20.

Vår LEA bygger på statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) som har kompletterats med intervjuer, en enkät, två öppna möten och två längre workshops med en fokusgrupp. Arbetet har letts av projektledarna för Framtid Hållnäs, med hjälp av processledare Isabelle Axelsson från Utveckla Örbyhus Tobo Vendel.

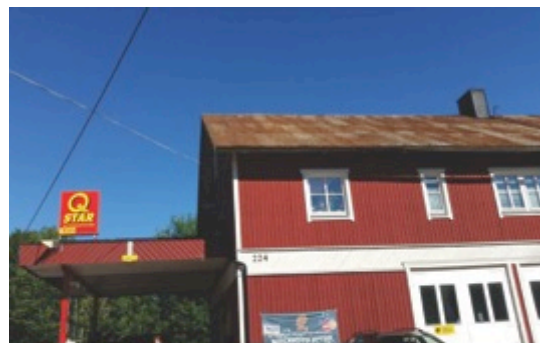
Vi vill med vår LEA:

- Visa på vad det finns för resurser och behov.
- Titta närmare på vilka inkomster vi har och hur vi konsumerar.
- Skapa en språngbräda för en lokal plan för hållbar utveckling av Hållnäs, bygga framtidstro och nytänkande i vår bygd.

Vår LEA är del av projekt Framtid Hållnäs (2019-21), vars syfte är:

- Skapa både attraktionskraft och förutsättningar för att öka antalet fastboende.
- Öka antalet besökare och därmed skapa förutsättningar för fler företag och arbetstillfällen.
- Öka medvetenheten och intresset för Hållnäs och skapa en positiv anda.

Målgruppen för denna LEA är vi som idag och imorgon är fast- och fritidsboende samt företagare på Hållnäshalvön. Vår förhoppning är att politiker och tjänstemän med hjälp av fakta i denna rapport kan hjälpa oss i vårt arbete.

1. Hållnäs – en historia om sten, skog och hav

Hållnäs ligger i nordligaste Uppland, en 230 kvadratkilometer stor halvö som sticker ut i Bottenhavet. Här finns cirka fem mil orörd kust med små fiskelägen, ett rikt fågelliv och en särpräglad och varierad natur - från orörd urskog till strandängar med stor blomsterprakt.

Här finns också ett ålderdomligt odlingslandskap bevarat, med små åkertegar omslutna av stengärdsgårdar som vittnar om tidigare generationers möda och slit.

Men Hållnäs är också en levande bygd med drygt tusen invånare, ett rikt föreningsliv och många småföretag. Här finns ett tjugotal byar och i den största, Edvalla, finns bland annat kyrka, skola och livsmedelsaffär.

Historiskt har hållnäsarnas överlevnadsstrategi byggt på en kombination av sysselsättningar samt att resa dit jobben fanns - och dagens situation är inte så annorlunda. Ekonomin har efter gammalt präglats av småskaligt jord- och skogsbruk och självhushållning. Längre tillbaka kombinerades dessa med kolning och körningar av kol, järn och virke, samt skogsavverkning åt järnbruket Lövestabruk. I bondesamhället hämtade man ur skogen timmer för husbygge och stängselvirke, bete för djuren, jakt och bär.

Hållnäs har haft en lång tradition av yrkesfiske som sträcker sig över flera generationer. Under efterkrigstiden utgjorde fisket på Hållnäs en stor del av människors försörjning, ofta kombinerat med skogs- och industriarbete under vintrarna. 2020 finns det endast två personer kvar som bedriver yrkesfiske på heltid i bygden. Olika hantverk har också varit en viktig inkomstkälla - husbygge, snickeri och båtbygge.

I takt med att jordbruken blev färre och utflyttningen under 1960-och 70-talen tömde bygden på unga, har fler fritidshus längs kusten uppstått och turismen långsamt fått en något större roll. Under tidigt 2000-tal skapades det återkommande evenemanget "På tur i Hållnäs", som bidragit till att attrahera fler besökare till Hållnäs. Kulturevenemang som detta baseras i hög grad på ideellt arbete genom föreningslivet. Arbetsmöjligheterna i bygden är idag få och många pendlar till Tierp, Uppsala och Gävle för arbete. Skogsbruket har fortsatt att vara en viktig del av ekonomin och sysselsätter flera lokala entreprenörer.

2. Hållnäs och vi som bor här idag: befolkning, bostäder och arbetsmarknad

SCBs statistik – en översikt (2018)

Antal hushåll: 528

Antal bofasta invånare: 1110 (17 invånare per km²)

Antal fastigheter: 2034, varav obebodda 1505

Antal förvärvsarbete: 505

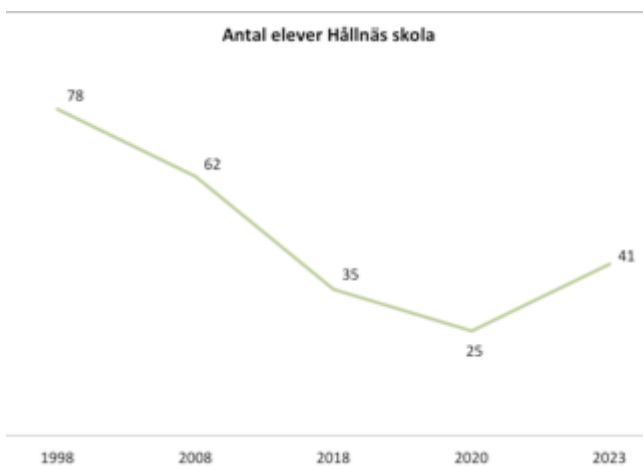
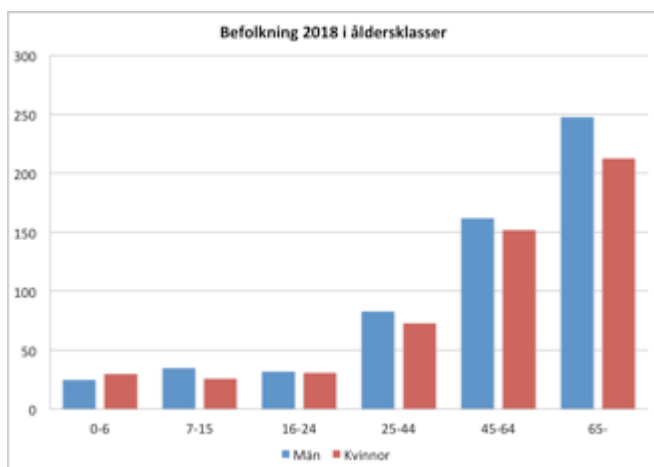
Disponibel årsinkomst per hushåll: 331 000 kr

Befolkningsutveckling

Vi har många äldre i den bofasta befolkningen. 2018 var 42% över 65 år, medelåldern var 53 år.

Hållnäs har en negativ befolkningsutveckling. De senaste 10 åren har bygden minskat med 63 personer. Antalet kvinnor i bygden har minskat något mer än antalet män. 2018 syntes en liten nettoinflyttning (2 personer) av personer i arbetsför ålder.

De som flyttar ut är övervägande äldre över 65 och yngre mellan 17-24 år. Anledningarna till det är med säkerhet blandad - till exempel studier/arbete på annat håll eller flytt till äldreboende, men vi konstaterar att det råder brist på passande bostäder för just dessa grupper i Hållnäs.

Skolelever i Hållnäs skola och barn på förskolan Enbacken

På relativt kort tid har elevantalet på Hållnäs skola i Edvalla sjunkit drastiskt.

2008 gick 62 elever i åk F-6 på skolan, 2018 var antalet 35. Vårterminen 2020 går 25 elever i klass F-6 på Hållnäs skola. Trenden går dock inte enbart nedåt. Skolledningen beräknar att det, utan inflyttning eller utflyttning, går 41 elever i Hållnäs skola höstterminen 2023, förutsatt att alla nuvarande förskolebarn på Enbackens förskola börjar i F-klass på Hållnäs skola.

Orsaken till nedgången i elevantal beror inte enbart på storleksvariation på barnkullar, utan även på att barn boende i Hållnäs av olika anledningar går på Ol Anderssskolan i Skärplinge. På Enbackens förskola är cirka 35 barn inskrivna våren 2020. Enligt förskolepersonalen har samtliga föräldrar valt Enbacken i första hand.

Boende och fastigheter

Det finns intresse att flytta ut på landet och som vi konstaterat skulle det vara positivt, inte minst för Hållnäs skola, om vi såg en ökad inflyttning till bygden. Men finns det tillgängliga bostäder för nya hållnäsare?

Enligt SCB finns sammanlagt 2027 fastigheter, varav 25% är permanent bebodda, det vill säga att någon är skriven på adressen. På en fastighet kan det finnas flera byggnader/fritidshus, eller helt saknas byggnader. Av de bebodda fastigheterna, är 31% jordbruksfastigheter och 67% småhus. Övriga är hyreshusfastigheter eller "övriga fastigheter".

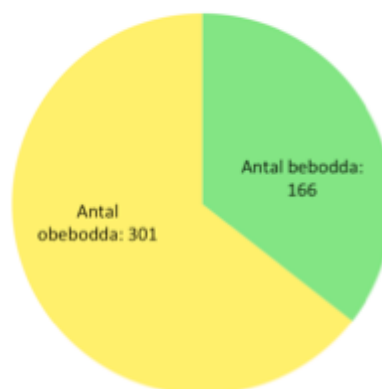
Ett förvånande högt antal - 1151 - av småhusfastigheterna är obebodda enligt SCB. Det kan förstås antas att de flesta av de "obebedda" småhusen är fritidsboenden, men knappast alla. Enligt TEMAB finns 520 sommarabonnemang för renhållning i Hållnäs, samt siffror på ytterligare cirka 100 fritidsboende som har hämtning året runt.

Vi kan konstatera att det är svårt att med säkerhet fastställa hur många av de bostäder med året-runt-standard i Hållnäs, som faktiskt hyser permanentboende. Vi kan dock konstatera att det trots behov av inflyttning, finns en utmaning i att hitta tillgängliga bostäder för inflyttande. Det finns behov av en inventering av "tomma hus" som skulle kunna säljas eller hyras ut till personer som vill bo permanent på Hållnäs halvön.

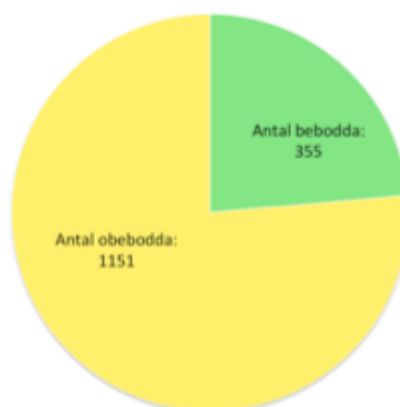
Ett trygghetsboende skulle göra att äldre i behov av ett enklare boende kan bo kvar på orten, samtidigt som positiva flyttkedjor och en mer rörlig bostadsmarknad skapas. Sommaren 2019 genomförde Framtid Hållnäs en enkätundersökning bland äldre om intresse av ett lokalt trygghetsboende. Det fanns visst intresse, men det var för få som svarade på enkäten för att kunna peka på ett reellt behov. Svaret kanske inte är ett trygghetsboende utan snarare lägenheter, som skulle kunna passa både unga återvändare och äldre?

Ett stort potential för Hållnäs, finns i de fritidsboende som skulle kunna tänka sig att flytta permanent till Hållnäs. Tänk om vissa skulle kunna tänka sig en "fritidslägenhet" i en stad, och vara skriven och bo den största delen av året i Hållnäs, istället för tvärtom?

Lantbruksfastigheter i Hållnäs 2018

Småhusfastigheter i Hållnäs 2018

Hur försörjer vi oss? Arbete på och bortom Hållnåshalvön

505 personer förvärvsarbetar i Hållnäs.

Drygt 70% arbetar inom privata företag, 20% inom kommunala jobb, resten statligt eller för landstinget. Vård och omsorg är den största branschen - 77 personer boende i Hållnäs arbetade inom den sektorn 2017. Det finns dock inga lokala arbetsställen inom vård och omsorg på Hållnåshalvön. Hemtjänsten är baserad i Karlholm.

Ekonomi i Hållnäs är baserad kring småföretag med många lokala arbetsställen inom jordbruk, skogsbruk och byggsektor. Många av dessa kan antas vara deltidssysselsättning som genererar en sidoinkomst. Turism som näring är mindre än man kan förvänta sig, men den betyder sannolikt mer om vi ser till livsmedel och tjänster som fritidsboende och tillfälliga besökare köper.

Disponibel årsinkomst (median), per hushåll var 331 000 kr (2017).

Medianinkomsten för hushållen i Hållnäs ligger under riksnittet men något över hushållens medianinkomst i Tierps kommun. Det är stor skillnad på medianinkomster på individnivå mellan könen i Hållnäs, oavsett åldersgrupp.

Hållnåshalvöns totala köpkraft: 174 768 000 kr (Antal hushåll x medianinkomst per hushåll.)

De största näringsgrenarna (efter antal arbetsställen i Hållnäs 2019):

- Skogsbruk, jordbruk, fiske
- Byggverksamhet
- Fastighetsverksamhet

De största lokala arbetsgivarna efter antal anställda, enligt SCBs företagsregister 2019

- Tierps kommun /Hållnäs skola (10-19 anställda)
- Löfströms Mark och Bygg AB (10-19 anställda)
- Håkan Anderssons entreprenad AB (10-19 anställda)
- Ture Erikssons snickeri AB (5-9 anställda)
- Tierps pastorat (5-9 anställda)
- Ulf Skogsentreprenader i Julö AB (5-9 anställda)
- Kents Skogsavverkningar AB (5-9 anställda)
- Kastbergs Livs AB (5-9 anställda)

Arbetspendling från Hållnäs idag och i framtiden

Av 505 förvärvsarbetande hållnäsbor, arbetade 156 personer i Hållnäs 2017. 349 personer pendlade ut från området, 64 personer pendlade in. Det finns relativt goda bussförbindelser (i jämfört med annan landsbygd i riket) men många tar bilen för snabbhet och flexibilitet. För några år sedan fanns en anropsstyrd taxibusservice, som drogs in.

I samtal om transport och pendling nämns ofta klimatförändringar, bilåkandet sätts under lupp och politiken försöker styra oss bort från traditionella förbränningsmotorer med skatter och avgifter. Det är sannolikt att vi inte kommer att köra bil på samma sätt i framtiden som under de senaste decennierna. Samtidigt är arbetspendlande en nödvändighet i Hållnäs. Många pendlar dock inte långt, hälften reser till Tierp, under 5 mil.

Hur kommer framtidens pendling att se ut? I debatten ses elbilen som ett verktyg för stadsboende men om några år finns kanske elbilar för oss som behöver en pendlingsräckvidd på 20-25 mil per dag, till en kostnad som är möjlig för fler.

I vissa glesbygder används bilpooler och organiserad samåkning i olika former, vilket både sparar pengar, miljö och bygger lokal samverkan.

Kommersiell och offentlig service - sammanfattning

- Förskola med grön flagg (Tierps kommun)
- Skola F-6 och fritids. Lunch för pensionärer på skolan.
- Naturskola (kommunens hub för utomhusundervisning)
- Hemtjänst (från Karlholm)

- ICA nära, ombud för Systembolag, Apoteket, Svenska spel
- Återvinningsstation
- Mack med försäljning av diesel
- Däck- och bilverkstäder
- Snickerifabrik
- Hantverkare och entreprenörer: rörmokare, elektriker, snickare, murning och kakelsättning, golvläggare, måleri, åkare, gräventreprenörer.
- Jordbruk: mjölkbönder, uppfödare av nötkreatur, get, får och gris, biodlare. Odlare av spannmål, grönsaker och blommor.
- Matproducenter under säsong inom bröd och ost.
- Fiskare och fiskförädling/försäljning
- Entreprenörer inom skogsbruk och skogsvård.

- Övernattningmöjligheter i stugor, camping, kursgård och ställplatser för husbilar
- Restaurang/café sommartid
- Redovisningsföretag
- Kyrkor och församlingshem med öppen förskola mm.
- Frisör, ullkardereri, yogastudio, kultur- och mediaentreprenörer, naturguidning
- Badplats, vandringsleder, fotbollsplan

Företagslivet i Hållnäs

Den privata sektorn är stor i Hållnäs, över 70% av oss förvärsarbetande jobbar i den privata sektorn. De flesta företagen är enmansföretag, eller med några få anställda. Företagen vi intervjuat tycker att det är övervägande positivt att driva eget, många pratar om fördelarna att själv få bestämma över sin tid, ha nära till jobbet och en bra personlig relation till kunderna. Låga lokalkostnader och välkomnade atmosfär som ny företagare nämndes också. Det finns inget officiellt företagarnätverk, förutom det i Tierp.

Några utmaningar för lokala företagare

- Många entreprenörer som konkurrerar om samma jobb
- Ojämt flöde av lokala jobb leder till mer pendling än önskvärt för entreprenör.
- Dålig bredbandsuppkoppling ett problem
- Tufft på vinterhalvåret - sommargästerna är räddningen.
- Att uppmuntra lokalboende att handla lokalt, de är inte lika lojala som sommarboende.
- Litet utbud och få turister.
- För mycket jobb lokalt som hantverkare, skulle vara bra med nya.
- Svårt att få lönsamhet i jordbruk/matproduktion.
- Svårt att hitta kompetent och rätt utbildad personal – jobb inom hantverk finns.
- Leveranser kan vara ett problem för hantverkare.
- Ett större och bredare kundunderlag skulle vara bra.
- Komplicerat regelverk kring naturskydd att förhålla sig till som skogsägare.
- Det finns arbete i skogen – varför startar inte fler eget inom skogsvård/plantering?

Kultur, fritid och föreningsliv

Hållnäs har ett rikt föreningsliv!

Det som föreningarna i intervjuer lyfter fram som positivt, är att man lär känna många driftiga människor, föreningarna får oftast stort deltagande vid evenemang och aktiviteterna uppskattas av många. De har även många stödmedlemmar.

Det kan vara svårt att komma på nya idéer för evenemang. Man skulle behöva få med sig barnfamiljer för att barnen redan från början får anknytning till föreningarna och sedan vill vara med och engagera sig i framtiden.

Det som verkar vara största utmaningen generellt för de flesta föreningarna i bygden, är att värva yngre personer till styrelserna, men även att få hjälp vid olika evenemang.

Är en anledning, att det kan vara svårt att släppa in nya personer, vilket kan leda till förändring på gott och ont?

Kultur, fritid, föreningar och evenemang i Hållnäs

Sista aprilfirande Klippan, Vavd
Midsommarfirande på flera platser
Danser i Gudinge och Verstuberget
Auktion Verstuberget
På tur i Hållnäs
Hållnäs marknad och Lyskväll
Öppen förskola, Kyrkis
Barndans Gröna Lund
Pilgrimsbarn/barnkör
Amigos (Equemeniakyrkan)
Skyttebana
Vävstugor
Bagarstuga Edvalla och Årböle
Gammeldans/folkdans/motionsdans
Konserter i kyrkorna
Generationslunch
Teater via Riksteaterföreningen

Beachvolleybollplan Gudinge
Gym i Edvalla och Vavd
Bastu i Edvalla, Gudinge, Vavd, Sikhjälma,
Berggården
Jaktstig
Naturreservat
Badstrand Gudinge, Ängskär, Såghamn
Elljusspår, bouleanor
Griggebo bergtäkt

Hållnäs Sockenråd, hembygdsförening och
bygdegårdsföreningar
Idrottsföreningar
Hamnföreningar och by- och samfälligheter.
Vävstugeföreningar
Pensionärsföreningar
Älgskötselområden
Svenska Kyrkan och Equemeniakyrkan

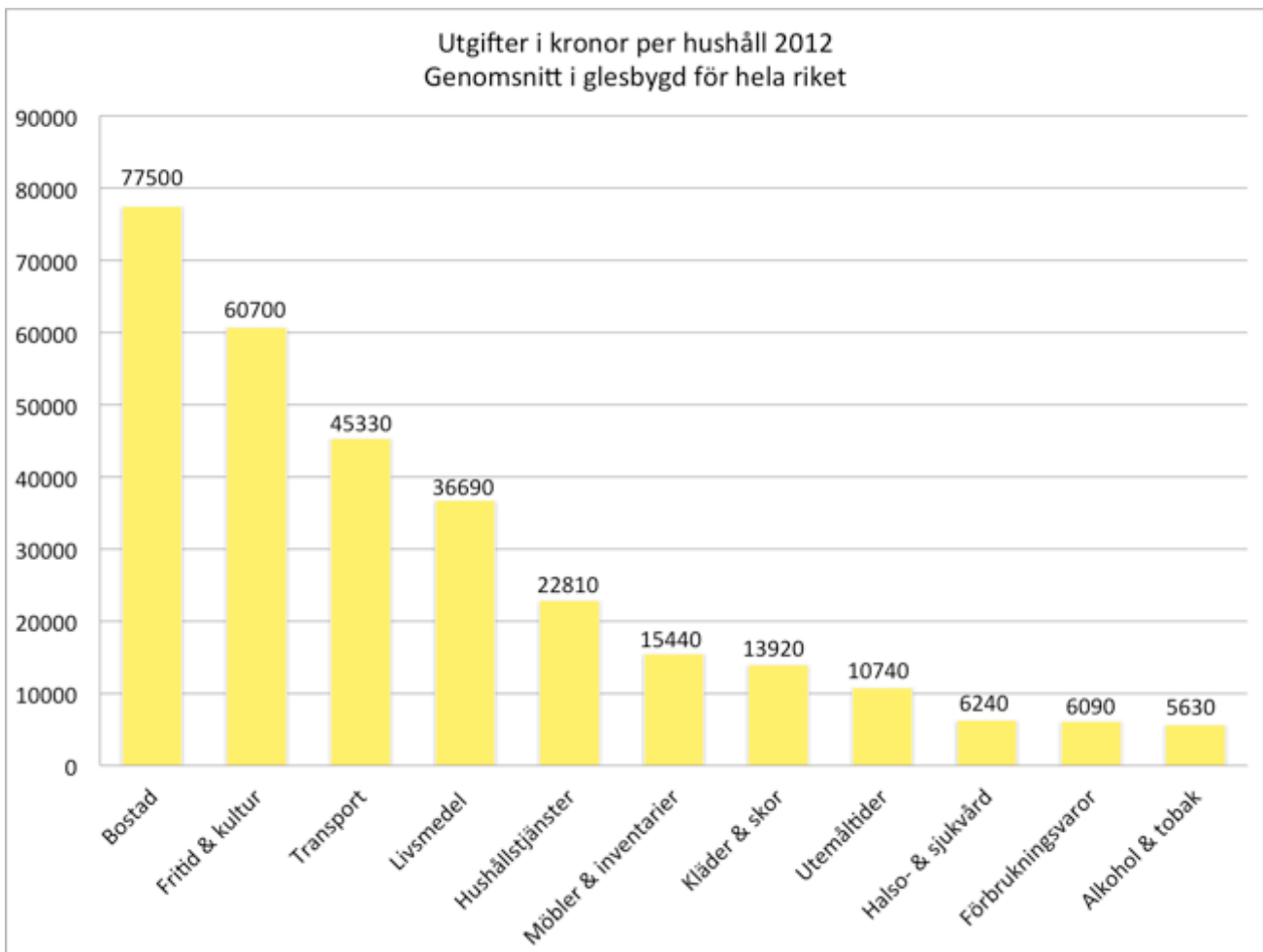
3. Hur använder vi våra pengar? Lokal köpkraft i Hållnäs

När vi fokuserar på den lokala ekonomin i Hållnäs är vi nyfikna på hur intäkter skapas i ett begränsat område. Vi får intäkter genom att vi som företag och personer är aktiva på lokala, regionala, nationella och i vissa fall internationella marknader. Intäkterna till Hållnäs genereras både av företag här som säljer sina produkter och tjänster, samt av boende som pendlar ut härifrån för att sälja sina tjänster på annan ort.

Det andra vi är intresserade av är hur vi använder våra intäkter lokalt. Genom att handla lokalt bidrar vi till att göra lokal ekonomisk verksamhet möjlig. Detta gäller både företag, offentliga institutioner, föreningar samt privatpersoner och deras hushåll. Vi får ett bättre utbud och fler arbetstillfällen. Vi kan med vår köpkraft styra utvecklingen av service och handel i bygden.

Hållnäs halvöns totala köpkraft beräknas till 174 768 000 kr (hushållens disponibla inkomster multiplicerat med antalet bofasta hushåll). Lek med tanken - om alla fastboende i Hållnäs över 16 år skulle spendera 10 kr mer i Hållnäs per dag, skulle det generera ungefär 3,5 miljoner kronor per år i den lokala ekonomin. Det kan motsvara, till exempel, 7 heltidsanställningar.

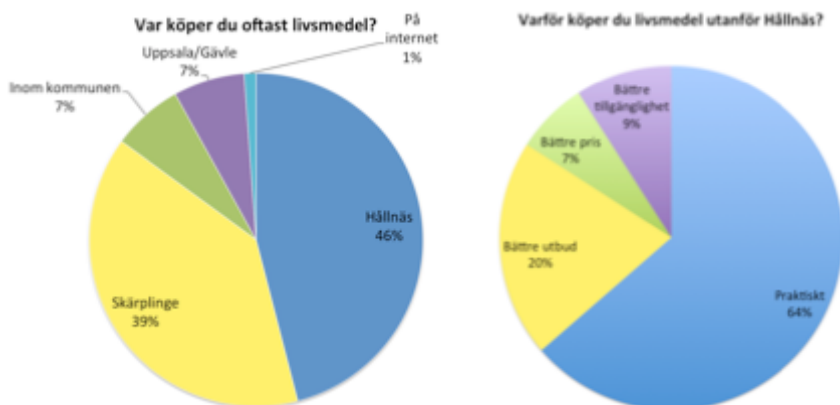
Att välja det lokala alternativet lite oftare kan alltså ge stor effekt. Små saker gör stor skillnad för företag och föreningsliv i Hållnäs!

Vi har inte siffror på vad alla hållnäsare lägger sina pengar på. Däremot finns här data från SCB på hur genomsnittspersonen i svensk glesbygd konsumerade 2012. Vi kan anta att det inte har förändrats märkvärt. Intressantast här, är kanske inte just siffrorna (som nog ändå ska tolkas med försiktighet), utan olika utgifter i proportion till varandra. Kan det stämma?

“Vart tar pengarna vägen?” Digital enkät om lokal konsumtion (april 2020)

62 personer boende inom området svarade på enkäten, de flesta fastboende (73%). Vi separerade i de flesta frågor Hållnäs från Skärplinge för tydlighetens skull. För Hållnäs halvön är det dock viktigt att hela den östra kommunhalvan utvecklas med mer service även i Skärplinge och Karlholm. Vi kommer alltid att ha ett antal mil att åka till Gävles och Uppsalas utbud, men näthandeln kommer att fortsätta att utvecklas.

Sammanfattning enkätsvar

- Det är framför allt **livsmedel, hantverkartjänster och tjänster från bil/däckverkstad** som handlas inom Hållnäs.
- Till **Skärplinge** åkte flest för att handla livsmedel, förbrukningsvaror, djurfoder och drivmedel (sedan 2018 säljs enbart diisel i Vavd). Även hantverkartjänster och utemåltider köps i Skärplinge.
- Fisk och honung var de **lokalproducerade livsmedel** som flest av de svarande ofta köper. Även kött, ägg och grönsaker.
- Många svarade att **de skulle handla lokala livsmedel oftare**, om det fanns samlat på en plats.

Vilket utbud saknas i Hållnäs?

Urval från enkätsvar och samtal

- Paketutlämning
- Kanske en butik med närproducerat
- Bageri
- Second hand
- Apotek
- Samordning av hantverkstjänster: hjälp med att skotta snö, fräsa grönsakslandet, gräva upp en buske?
- Åretruntöppet café eller matställe
- Fritidsaktiviteter året runt
- Fler marknader
- Fler aktiviteter för barn
- Bensinmack

4. Lokala resurser, utmaningar och möjligheter i Hållnäs

Hållnäsbygden har sina unika resurser och utmaningar. Utmaningar är också möjligheter. För att få syn på dessa har vi gjort en kartläggning genom att bland annat intervjua föreningar och företag inom olika näringar, samtala med en mindre fokusgrupp och titta på anteckningar från tidigare bygdemöten om lokal utveckling.

Det finns anledning att vara rädd om vårt **vatten**. I Fagerviken, Edvalla, Slada och Vavd finns kommunalt vatten och avlopp, i övrigt enskilda avlopp och dricksvattenbrunnar. Under torra somrar händer, liksom i stora delar av landet, att brunnar sinar under kortare perioder.

Den vackra naturen på Hållnäshalvön är vad många har nämnt som det största skälet att bo i eller besöka Hållnäs. Den fem mil långa kusten skapar förutsättningar för både rekreation, jakt, svamp- och bärplockning, fiske och turism genom gästhamnar, badplatser och vackra platser att slå upp tält och ställa husbil.

Det gamla kulturlandskapet, åker- och betesmarken som på många sätt utmärker Hållnäs, betas fortfarande av djur för kött- och mejeriproduktion. På flera håll drivs detta av "månshensbönder" som vid sidan anställningar på annat håll, är beslutna att hålla landskapet öppet. Det finns ett litet antal odlare av spannmål, grönsaker och blommor.

Bland naturresurserna finns **sol- och vindkraft**, som hittills inte är tagna i bruk i någon större skala i Hållnäs. Tidigare har privata planer på byggnation av vindkraftverk på halvön mötts av viss skepsis. Skulle vindkraftprojektering upplevas annorlunda om den var lokalt ägd av bygden?

Skogen är en viktig resurs i Hållnäs. Skogsbruk och skogsindustri är en av Sveriges viktigaste basnäringar och vår största nettoexportör. Skogsråvara från Hållnäs blir sågade trävaror, kartong och papper samt energi i form av fjärrvärme och ved i många hem. Skogsmark i Hållnäs ägs till ungefär hälften av privata mindre skogsägare och till hälften av bolaget BillerudKorsnäs som även köper virke och utför avverkningsuppdrag åt mindre skogsägare. Dessutom finner vi i skogen höga naturvärden och en miljö som är bra för hälsa och välbefinnande. På Hållnäshalvön finns 13 naturreservat i både skogs- och kustmiljö. Bildandet av naturreservat i Hållnäs har, liksom i övriga landet, väckt både positiva och negativa känslor. De existerande reservaten är en resurs även för människor och potentiellt för en varsam turismnäring.

Det finns sannolikt en intressekonflikt mellan markägare, skogsbruk, lokalbefolkning och besökare när det gäller exempelvis avsättning av naturreservat och biotopsskydd. Vår utmaning är att hitta den goda balansen där vi drar största möjliga nytta av dagens situation.

Andra resurser som lyfts i samtal, är bland annat kommunägda tomter i Edvalla och Fagerviken, fornminnen och kulturresevatnen i Lingnåre och Barknåre, övergivna hus, föreningslivet, god hälsa samt "överlevandand" och företagsamheten hos gamla och nya hållnäsare.

Hur ska fler kunna försörja sig i Hållnäs i framtiden? Tankar om en utvecklad besöksnäring

Det är naturen, havet, lugnet och människorna som får oss att trivas här, vi kan anta att det är samma faktorer som attraherar besökare hit.

Turism är den snabbaste växande näringen i världen (pre-corona) men skapar få inkomster här i Hållnäs. Den betyder sannolikt mer om vi ser till livsmedel och tjänster som fritidsboende köper. Fritidsboende är viktiga för bygdens överlevnad, genom konsumtion av varor och tjänster.

Vi har få mottagarorganisationer för besökare i Hållnäs (café/resturang, stugor, BnB), men potentialen är stor. Utveckling inom turism måste vara varsam och långsiktig. Inte alla byar/platser passar för turism. Var ska turism finnas i Hållnäs?

Vilken typ av besökare vill vi attrahera?

Privatisering av tidigare allmänna platser kan skapa en ovälkomnande miljö för besökare. Hur kan vi arbeta med den frågan?

Vattenbrist är ett problem som måste adresseras när vi pratar om besöksnäring framöver. Vad gör vi åt det?

Vi som bor i Hållnäs behöver skapa en gemensam bild av hur vi vill ha det med turism och sedan gå vidare - där har projektet Framtid Hållnäs en tydlig roll i att skapa dialog. Fler behöver vara delaktiga i visionsarbete för att en utbyggnad av besöksnäring ska vara socialt hållbar och inte präglas av konflikter och tvister.

I en del bygder drivs centrala initiativ inom besöksnäring av bygdebolag. Skulle bolag/ekonomisk förening, nätverk för lokal besöksnäring eller liknande vara aktuellt för Hållnäs?

Det kan antas att vi på grund av Coronapandemin kan vänta oss en större andel besökare från regionen. Är vi redo för det?

Jobb inom besöksnäring under hela året är viktigt. Men till att börja med behöver vi etablera en tydlig destination för besöksnäring sommartid, som presenteras på ett tydligt sätt. Appen Visit Norduppland är en ny och stor möjlighet för just samlad presentation.

Stämmer bilden utomstående får av Hållnäs överens med vad som finns här?

Hur blir det i framtiden? Spaning och reflektioner

- Vi behöver bli fler åretruntboende, för att hindra avveckling av service och skola.
- Inflyttning borde vara möjligt, endast 2.5 timmar bort bor nära 3 miljoner människor.
- Bredbandsutbyggnaden är en förutsättning för att locka inflyttare och företagare.
- Tierps kommun arbetar just nu med den nya Översiktsplanen 2050, nu är tillfället för oss att söka påverka ramarna för utveckling.
- Det nya slutförvaret i Forsmark kommer att öka efterfrågan på bostäder. SKB räknar med 5-700 nya jobb under byggtiden och därefter 200 jobb. Tierps kommun planerar bostäder i Skärplinge, för att möta det ökade behovet. Delar av Hållnäs ligger på samma avstånd som Östhammar från Forsmark - attraktiva bostäder skulle kunna skapas här med.
- Fler hyreslägenheter, eller ett seniorboende, skulle kunna skapa positiva flyttkedjor och samtidigt låta äldre bo kvar i bygden. Kanske också göra det möjligt för ungdomar att bo kvar eller återvända?
- Blir en följd av Coronapandemin ett ökat intresse för att bo på landsbygden och att semestra på närmare håll? Är en ny "grön våg" att vänta?

Vad har hållbarhet med det här att göra?

Den här lokalekonomiska analysen sammanfattas under Coronakrisen, som nått även vår bygd. I pandemins spår väntas en djup ekonomisk kris följa. Nyåret 2019 drabbades vi av stormen Alfrida och många blev strömlösa under en längre tid mitt i vintern.

Hållbar utveckling handlar om att se på pusselbitarna socialt, ekonomiskt och miljömässigt. När krisen kommer, skulle Hållnäs vara mer hållbart - på alla sätt - om långa transporter har minskat och egenförsörjningen ökat?

Eller är det föreningslivet och gemenskapen där som är nyckeln till ett mindre sårbart lokalsamhälle? Föreningslivet har nämnts som en viktig resurs.

Hur kan vi leva ett gott liv och samtidigt använda mindre material och energi, både lokalt och globalt?

Hur kan vi leva mer lokalt? Förslag från enkät och samtal

"Anlita lokala hantverkare och entreprenörer."

"Handla direkt från lokala matproducenter."

"Skapa ett forum där lokal mat säljs samlat."

"Presentera lokalt tjänsteutbud samlat."

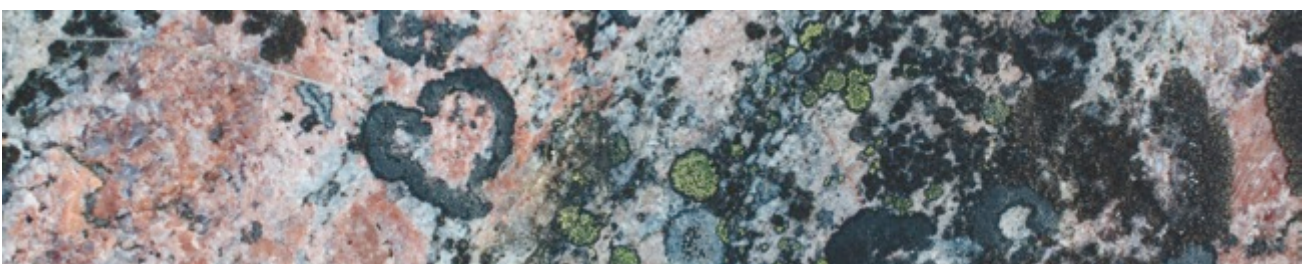
"Öka självförsörjningen: kurser i odling."

"Engagera dig i en förening."

"Stöd lokala initiativ och evenemang."

"Starta bygdebolag."

"Samarbeta mer - både mellan föreningarna och mellan föreningar och företagare!"

5. Hur går vi vidare?

Vi som bor på Hållnäs halvön har sannolikt många olika uppfattningar när det gäller lokal utveckling, men vi behöver skapa en gemensam bild av hur vi vill gå in i framtiden, och sedan fråga oss - hur når vi dit?

Tillsammans går vi sedan vidare och gör verkstad av de idéer vi brinner för och är som bra för ekonomin, människorna och naturen. Det kan bli i form av idégrupper som jobbar med projekt, bygdebolag eller nya företag och entreprenörer. Genom att ta ansvar för vår egen bygd och vår framtid, skapar vi en verkligt levande landsbygd.

Välkommen att vara med på den resan!

*Idéer är det i alla fall inte brist på.
Några av många utvecklingsidéer från
fokusgruppens workshop i februari 2020.*

I den här rapporten kan du läsa vad den lokalekonomiska analysen (LEA) för Hållnäs kom fram till 2019-20.

Lokalekonomisk analys handlar i korthet om att kartlägga resurser i närområdet för att se vilken utvecklingspotential som finns, för att till exempel skapa nya företag och arbetstillfällen.

Vi hoppas att vår LEA blir en språngbräda för fortsatt dialog, diskussion och idéverkstad. Välkommen att vara med!

LEA för Hållnäs sammanfattades av projektledarna för Framtid Hållnäs (ett Leaderprojekt finansierat av Landsbyggsfonden 2019-21), Åsa Norling och Linda Wickström – men det är många som deltagit i arbetet med analysen.

Tack till er som bidragit med information, kunskap och erfarenhet, idéer och tankar: föreningsaktiva, lokala företagare, skolans personal, Tierps pastorats personal, deltagare vid öppna möten samt analysgruppen som gjort ett stort arbete som inte får plats i sin helhet här. Tack till styrelsen i Hållnäs Sockenråd för diskussioner och Lena Wenkkö och Petra Kessler på Tierps kommun för uppmuntran. Isabelle Axelsson från Utveckla Örbyhus Tobo Vendel har bistått projektet med värdefull processledning.

Fotografi och diagram av Maria L Hallengren och Jenny Hallengren.

**Den här rapporten går även att ladda ner från Hållnäs Sockenråds hemsida:
hallnas.info**

På hallnas.info finns även fördjupande material, bland annat statistikpaketet från SCB som vår LEA är baserad på. Du kan även läsa vilka föreningar och företag vi intervjuat, hur utvecklingsidéer kan hållbarhetstestas, detaljerade sammanställningar av enkätresultat och mycket mer.